

Szolgálat és üzlet Gondolatok a Szegedi Ruhagyár fegyveres közületi kapcsolatairól

*Dr. Balogh Tamás
a Szegedi Ruhagyár vezérigazgató helyettese*

A *Szegedi Ruhagyár* története elválaszthatatlan a „fegyveres közületi” cikkek termelésétől. A közületi gyártás nyomon követhető 1949–50-től kezdődően – attól az időtől tehát, amikor Szegeden e gyár alapítására sor került – napjainkig. Újszegeden a *Kendergonó és Szövőgyár* lebombázott, majd helyreállított vízes-fonodájában rendkívül szerény körülmények között indult a termelés, majd Szegeden 1950-től néhány tucat lelkes szakember saját varrógépét az üzembe hozva segítette elő a későbbi országos hírű nagyvállalat alapjainak lerakását. Az 50-es évek elején természetesen még szerény munka- és minőségigényű termékek gyártására került sor: szalmazsákokat, terepszínű csőgallérokat, háti-, egészségügyi zsákokat készítettünk, majd szurony- és szerszámtokok, különböző rendeltetésű sátrak, sátorponyvák egészítették ki a profilt. Szegeden a 60-as években fejlődött ki a legénységi ruházat gyártása. 1965-től megkezdődött a különleges ruházat és a 65 M kabát készítése is. A 70-es évektől gyártunk legénységi kimenőöltönyt, tisztii öltönyöket és ingblúzokat. A 70-es évek vége meghonosodott a finomkomfekció kivitelű tisztii öltönyök készítése is. Ma – és ez az 1980-as évek derekának feladatát jelenti – a 82 M kabát szükséges mennyiségben való előállítása, illetve a legénységi kimenőöltöny váltás programjának realizálása jelenti egyik fő feladatunkat.

A megnövekedett néphadszeregi igények kielégítése mellett fő feladatunk, hogy a többi fegyveres testülettel (BM, MŐR-ség, PVOP) szembeni kötelezett-ségeinket is maradéktalanul teljesítsük.

Vállalatunknál a közületi termelés igen nagy munkafegyelmet, technológiai pontosságot, magas minőségi színvonalat követelő szektor. Egyértelmű szakembereink véleménye, hogy e munka során tettünk szert azokra a nélkülözhetetlen tapasztalatokra a munkaszervezést, termelékenységi követelményt, technológiai fegyelmet illetően, amely nélkül nem lett volna elképzelhető a *Szegedi Ruhagyár* exportjának megszervezése, beindítása sem tőkés piacokon. Mindez kiegészül munka- és védőruházati termékek, ezen belül vattaruházat, divat- és iskolaköpenyek, kétrészes férfi munkaruhák belkereskedelmi célú gyártásával, amelyek így együtt, összességében adják meg a Szegedi Ruhagyár sajátos arculatát a szakágazat hazai struktúrájában.

A *Szegedi Ruhagyár* és fegyveres testületi partnereinek, – ezen belül kiemelkedő súlyánál, részarányánál fogva elsősorban a néphadsereg – kapcsolattartólól szólva óhatatlanul a címben megjelölt és csak első pillantásra ellentétes fogalmak fonódnak össze a vállalati vezető gondolataiban. Igen, szolgálat. Hiszen jól tudjuk, fontos szolgálat az, amelyet vállalatunk a Magyar Néphadsereg és mellette más fegyveres testületek felsőruházati ellátása terén teljesít. Természetesen mi is tudjuk, nem a ruha teszi az embert, s ez igaz a katonaságnál is. A történelem vázlatos ismerete is elegendő azonban ahhoz, hogy belássuk, a mindenkori időjárásnak és éghajlati viszonyoknak megfelelő öltözködés hasznosan szolgálja a katonák morálját, harckészségét. A nem megfelelő színvonalú ellátás vereségek, tartós kudarcok előidézője is lehet. Ezért tekintjük megtisztelő szolgálatnak a Magyar Néphadsereg ruházati ellátását, ezért kiemelt politikai kérdés a fegyveres testületi igények kielégítése a vállalatunknál. Ezzel együtt – és egy pillanatig sem ezzel szemben – üzlet is. Üzlet, mert a *Szegedi Ruhagyár* a hazai textilkonfekcionáló vállalatok egyikéként önálló gazdálkodó egység, amelynek gazdasági kapcsolatait a piaci viszonyok harározzák meg, mozgástörvényeit és lehetőségeit a jelenleg általánosan érvényes közgazdasági szabályozó rendszer motiválja.

Szolgálat és üzlet tehát egymást kiegészítő, egymást feltételező kategóriákká váltak a *Szegedi Ruhagyár* gyakorlatában. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a népgazdaságilag fontos és nélkülözhetetlen szolgálat és a gazdaságos, jövedelmező értékesítés az idők folyamán változatlanul azonos fogalmakat jelentett volna. A közületi termékek árképzése kezdettől fogva némileg eltér a belföldön forgalomba kerülő polgári rendeltetésű termékek követelményeitől. A költségek továbbhárításának lehetőségeit, a termékek jövedelmezőségét elsősorban az adott vállalat általános körülményei határozzák meg. Különösen erős ez a tendencia 1980-tól, amióta a textilkonfekcionáló vállalatok a kompetitív árképzés körülményeinek megfelelően gazdálkodnak. Őszintén el kell mondani, hogy az utóbbi évek korábbinál erőteljesebb költségnövekedése ellenére nem volt arra lehetőségünk, hogy a megnövekedett vállalati terheket teljes mértékben elismertessük közületi árainkban. Ezért vált elkerülhetetlenné, hogy a közületi cikkek termelői árait 1984. január 1-től viszonylag jelentősebb mértékben megemeljük. Ez azonban még mindig csak arra elegendő, hogy ne növekedjenek tovább a közületi szállító *Szegedi Ruhagyár* és a többi, elsősorban divatcikkeket termelő ruhagyárak, ruhaipari vállalatok jövedelmezőségében meglévő különbségek.

Az *MN Ruházati Ellátó Központ* együtt él velünk, ismeri a vállalat napi gondjait, amelyek közepette gazdálkodnunk kell, s amelyekkel vállalati kollektívánk érdekeit figyelembe véve napról napra szembe kell néznünk.

Nagyra értékeljük és gondosan ápoljuk ezt a kapcsolatot.

A fegyveres erők, testületek igénye 1984-ben termelési kapacitásunk 40⁰/₀ feletti részarányát jelenti. Semmiképpen nem lehet közömbös tehát, hogy ilyen nagyságrendű termékellátás milyen szervezési, technológiai feltételek mellett, milyen munkakörülmények között és nem utolsósorban milyen kereseti viszonyok kialakulása mellett zajlik. Elfogultság nélkül állíthatjuk, hogy ismerve hazai társvállalatok hasonló mutatóit, vállalatunknál a közületi termékek gyártása magas munkafogyelem mellett jó termelékenységű viszonyok között való-

sul meg. Ez a megállapítás egyaránt vonatkozik a hagyományos, hosszú évek óta változatlan kivitelű ún. standard termékekre és az új választékokra.

A *Szegedi Rubagyár* „A” kategóriás országos nagyvállalatként működő több telephelyes gazdálkodási egység. Gyáraink, gyáregységeink a szegedi központi gyáron kívül *Szentesen, Bácsalmáson, Nagymágocsón és Kelebián működnek.* Már üzemel Tataháza az elmúlt év óta a legfiatalabb *Szegedi Rubagyári üzem* és eldöntött már az 1984. évi továbbfejlődés iránya is. *Csanádpalotán* hozzuk létre hetedik üzemegységünket, amelynek termelésbe való beléptetése 1984. július 1-től szerepel terveinkben.

Szinte minden üzemegységünkben termelünk fegyveres testületi megrendelésre. Szegeden gyártjuk a finomkonfekció tisztí őröltönyöket, a legénységi kimenőruházatot, az inghúzokat és a különleges ruházat túlnyomó részét. Ebben az évben bekapcsolódik a kiemelt feladatot jelentő 82 M kabát a gyártási programba. Szentés elsősorban a gyakorlóruházat gazdája, míg Bácsalmás döntően a vattaruhaat, illetve a 82 M kabátbélés készítésével foglalkozik.

A fegyveres testületek megrendeléseire 1982-ben 234 millió Ft termelési értéket állítottunk elő szalagjainkon, ez a szám 1983-ra 310 millió Ft fölé emelkedett. Az 1984. évi tetszámítások szerint közületi termelésünk meg fogja haladni a 400 millió Ft-ot. E forintadatok mögött közel azonosan változó volumen értékek állnak. Miután sajátos módon vállalatunk közvetlen termelő létszáma s így termelési kapacitása is évről évre csökken. Következésképpen a növekvő közületi igényeknek csak egyéb belkereskedelmi rendeléseink terhére tudunk megfelelni. Néhány év óta intenzíven foglalkozunk új telephelyeink létrehozásán kívül relepített kapacitások üzembeállításával is. Ez utóbbiakat a mezőgazdasági területek szabad munkaerőjére és a *Szegedi Rubagyár* technikájára, üzemszervezési tapasztalataira alapozva hívtuk életre. 1984-ben így módon mintegy 250 fő foglalkoztatása valósul meg. *Tápiószőlősen* például kiemelkedő munkasikert eredményezett mind termelékenység, mind minőségi szempontokból a gyakorlónadrág előállítására.

Néhány gondolattal utalni szeretnék arra is, hogy a fegyveres testületi gyártás a szerződés-köteles jelleg bizonyos kötöttségei ellenére jelentős előnyöket is biztosít a vállalatunk számára. Az értékesítésnek e szektora mentes a kereslet-kínálat évről évre változó piaci hatásaitól. A termelési szériák olyan nagyságrendűek, amelyeket a divatra gyártók nem ismernek. Ez a tény megfelelő kifutást biztosít szalagjainkon, s így lehetőséget teremt termelékenység, elközelítésünk realizálásához.

Népgazdaságunkban az utóbbi években rendkívül szigorú és takarékos devizagazdálkodás érvényesül. Ez közvetlenül érezteti hatását a közületi termékekhez szükséges alapanyagok és kellékek biztosításában is. A gyártáshoz szükséges importfonalak, festékek, egyéb kellékek beszerzésében is időről időre gondok vannak, amely sok esetben gátolja a folyamatos termelést, a nagyipari munkaszervezésből adódó lehetőségek maradéktalan kihasználását.

Vállalatunk múltja és jelene, fejlődésének története egyértelműen visszautkrözi a fegyveres testületekkel kialakult partneri, baráti kapcsolataink alakulását, meghatározó jellegét. Minden bizonnyal így lesz ez a jövőben is. A *Szegedi Ruhagyár* társadalmi és gazdasági vezetése, egész kollektívája azon munkálkodik, hogy továbbra is megfelelően azoknak a feladatoknak, amelyek e kapcsolatból szükségszerűen következnek, és egyaránt szolgálják közös érdekeinket.